

Archiwum Akt Nowych, zespół: Konsulat RP w Olsztynie, jedn. Raporty prasowe konsulatu z prasy niemieckiej z roku 1929. Sytuacja wewnętrzna w Prusach. Stosunki Niemiec z zagranicą. Sprawy polskie, sygn. 481/1, k. 167 - 169.

INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE

kontroli rządu Rzeszy, aby obietnice litewskie nie pozostały tylko na papierze. "Nacj. "Osteroder Ztg." / Nr. 229 z 30/9/ uważa tę ugodę tylko za oświadczenie. Układy będą prowadzone dalej.

Represje litewskie.

Dem. "General Anzeiger" / Nr. 228 z 27/9/ donosi, iż rząd litewski nosi się z zamiarem represji w stosunku do byłych członków sejmu w Kłajpedzie, którym zarzuca podróże do Niemiec. Byłoby to złamanie statutu Kłajpedy. Nacj. "Osteroder Ztg." / Nr. 227 z 27/9/ pisze, iż 18 podpisanych pod skargą Kłajpedy b. posłom do jej sejmu grozi proces o zdradę stanu. Prasa litewska twierdzi, iż wywiad z Zemiłuszem w Genewie w tej sprawie nie został ściśle powtórzony przez dziennikarzy. Posłowie partji rolniczej, zminianinowi Conradowi, odmówiono paszportu na wyjazd do Niemiec. Jako powód podał gubernator, iż Conrad podpisał skargę do Ligi Narodów i że zostanie aresztowany. Gubernator wyrzekł tylko pierwaną sylabę słowa "aresztowany", poczem poprawił się i w dalszym ciągu mówił tylko o dochodzeniach wobec podpisanych pod skargą.

Ograniczenia autonomji Kłajpedy.

Nacj. "Ortelabg. Ztg." / Nr. 225 z 25/9/ twierdzi, iż litwa dąży do zupełnego umieszczenia autonomji Kłajpedy. Wydano już prawa o reorganizacji sądownictwa, utworzeniu trybunału kompetencyjnego, rozstrzygającego o kompetencji sądów / Kompetenzgericht zur Entscheidung der Zuständigkeit über streitige Gerichtsverfahren / i rozszerzeniu uprawnień rządu litewskiego w Kłajpedzie. Projekty tych ustaw przedłożone najbieglejszym prawnikom do oceny pod kątem widzenia zgodności z konwencją Kłajpedzką. Projekty te uważa "Ortelabg. Ztg." za nowe wyznaczenie ze strony Litwy.

Szkolnictwo
niemieckie.

Hesj. "Osteroder Ztg." / Nr. 229 z 30/9 / donosi o smoleniu 5 naukycieli niemców w powiecie Szyllo-keronne / Heydekrug / i zapowiedzi delanyoh smolnien. Hesj. "Ostelsbg. Ztg." / Nr. 226 z 26/9/ donosi o przy- musowem przeniesieniu wielkiej iloŃci dzieci ze szkół szczególnie niemieckich do litewskich. W Wirballen prze- niesiono 40 dzieci na podstawie fałszywego napisania rodziców w paszportach jako litwinów. Szkoła niemiec- ka, która liczyła przeszło 100 dzieci, została przenie- sowana na litewską. To same zarządzenie grozi szkoła w Ribartoch, która przeszło 300 dzieci.

Kryzys na
Litwie.

Hesj. "Osteroder Ztg." / Nr. 224 z 24/9/ omawia kry- zys po itycach na Litwie. Decyzja Ligi Narodów o nawla- zeniu bezpośrednich układow z Polakami, konflikt z Niem- cami o Kłajpedę, gdzie Zaennius mógłby okazać nieco wię- cej ustępliwości, zatarg z Watykanem, wywołany przez wy- wied prasowy Zaenniusa - wszystko to podważyło jego po- zycję. Min. Spraw Zagranicznych pojedzie z Genewy na urlop, z którego już pewnie nie powróci.

Układy z Pol-
skimi.

Układy polsko-litewskie uważa prasa tut. za fakt stwierdzony i niepokoi się nim poważnie. Piana poda- ja szczegółowo znane pogłoski o układzie polsko-litew- skim i nowej granicy. Po kompromisie niemiecko-litew- skim w Genewie pogłoski te zmilkły.

IX Sprawy wewnętrzne Niemiec.

Beha wyborów.

Prasa nacjonalistyczna akceptuje notuje wszelkie korzystne dla niej głosy prasy zagranicznej o wyniku wyborów do parlamentu Rzeszy. Hesj. "Ostelsbg. Ztg." / Nr. 220 z 19/9/ pod nagłówkiem "Nieder mit dem Yout Plan"- podaje głosy "Daily Herald" ocenijacej wynik

129

wyborów jako przebiegcyt przeciw zaprzeczeniu wojennym
i "Volontés" za porozumienia francusko-niemieckim.
Staatsp. "Johannisbg. Ztg." / Nr. 228 z 23/9/ poświę-
ca 3/4 strony na przedruk pronieemieckiego artykułu
Lords Rothermera w "Daily Mail". Natomiast centr. "All-
deut. Volksblatt" / Nr. 220 z 22/9/ w artykule "Sturm-
zeichen" Dr. H. z Berlina przedstawia przed nieodpo-
wiedzialną akcją przewidy, która wyrządza niemierną du-
żo szkody. W tym samym numerze w artykule "Putschge-
ruchte und ihre Wirkung" zapewnia uprzedzić, iż od u-
spokojenia / przewidy / do czynu droga jest daleka.
Pogłoski o puachu działy, bardzo szkodliwie na życie
gospodarstwa Niemiec. Spadek kursów papierów niemie-
ckich został wywołany przez sensacyjną wiadomość
"Berliner Ztg.". Niemniej uspokojenie Hitlerowców
i Hugenhberga nie ulega wątpliwości. Nie było przesady
zapewnienie kierowników niemieckiej polityki zagran-
icznej, iż kurs jej powojenny był koniecznością, której
nie można było uniknąć pod groźbą najbardziej poważnych
następstw dla narodu niemieckiego. To, co Hitlerowcy
mówią o uwolnieniu Niemiec o "Schuldknechtschaft"
jest wielką błagą. Dowodem tego zachowanie się giełd
zagranicznych.

Niemiecka polityka zagraniczna winna wynieść fakt
uzyskanie 6 milionów głosów przez Hitlerowców, aby
ugruntować przekonanie o niemożliwości utrzymania
obecnych zobowiązań reparyacyjnych. Ale nie leży w in-
terese narodu niemieckiego oddanie Hitlerowcom ste-
ru polityki zagranicznej Rzeszy.